

Bölüm VI

Bilişim Teknolojileri Destekli Öğretim (BTDÖ)

*Öğrenme kişiseldir. Hiç kimse başkasının yerine öğrenemez.
Hüsnü Erkan*

Piyasalardaki öğrenim yazılımlarının sürekli gelişmesi ve daha gelişmiş donanımları gerektirmesi, bu materyallerin kullanılması için donanımına sürekli yatırım yapılmasını da zorunlu kılmaktadır. Teknolojik özellikleri göz önüne alındığında, bilgisayar yazılımlarının geliştirilmesi için uzman kişilerin ve gerekli donanımın bir araya getirilmesi gerekmektedir (Şahin-Yıldırım, 2005:26). Öğretim sistemi içinde geliştirilen en önemli yazılımlar herhangi bir konunun öğrenciye doğrudan öğretilmesini sağlayan BTDÖ yazılımlarıdır.

BTDÖ’de Bilgisayar ve diğer BT’ler ÖİÖ sürecinde seçenek olarak değil, sistemi tamamlayıcı, sistemi güçlendirici bir öge olarak kullanılmaktadır. BTDÖ yöntemi, kendi kendine öğrenme ilkelerinin bilgisayar teknolojisiyle birleşmesinden oluşmuş bir öğrenim yöntemi olarak kabul edilmektedir (Bayraktar, 1988:22). Hızlı teknolojik ve bilimsel değişimler, sadece örgün eğitimdeki çocukların değil işyerlerinde çalışan yetişkinlerinde bilgi ve becerilerinin sürekli olarak yenilenmesini gerektirmekte ve yetişkinlerin yeniden öğretimi önemli bir öncelik halini almaktadır. BTDÖ, hem çocuk hem de yetişkin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun olup, öğrenciye esneklik, kontrol, bireysel öğrenme, kendi hızına göre ilerleme, hızlı geri besleme gibi olanaklar sağlamaktadır (Uşun, 2000:195).

BTDÖ dâhil herhangi bir Öğretim materyalinin, öğrenciye yaratıcılık, problem çözme ve analitik düşünme gibi melekeler kazandırması beklenemez (Şahin-Yıldırım, 2005:30). Sadece bunların kazanılmasına yardım edebilir. **Günümüzde BT’den Öğretim ve Öğrenim faaliyetlerinde iki değişik şekilde yararlanılmaktadır (Yalın, 2004:164):**

1. BT Yönetimli Öğretim (BTYÖ),
2. BT Destekli Öğrenim (BTDÖ).

6.1. Bilgisayar Destekli Öğretim mi? BT Destekli Öğretim mi?

Belki de insanlık tarihinin tekerlekten sonra en büyük icadı olan bilgisayar, email, internet, kablolu ve kablosuz iletişim ağları, TV, akıllı telefon, akıllı tahta, tablet, yazıcı ve video kamera gibi BT araçlarıyla klasik öğretim sistemini kökten değiştirerek, öğretmen merkezli bir öğretimden öğrenci merkezli bir öğretime geçilmesine vesile olmaktadır. Örneğin İnternet öğrencinin daha fazla bilgiye daha kısa zamanda ulaşmasını sağlamakta, televizyon ise Açık Öğretim’le evlere üniversiteyi getirmektedir.

Okul ve iş hayatında kullanılan veri, resim, video, ses ve yazıdan oluşan enformasyonun dijital hale gelmesi, aynı ortamda veya birlikte kullanımını dolayısıyla öğretim, iletişim, öğrenim ve haberleşmenin verimini artırmaktadır. **BT aynı anda farklı duylara hitap ederek daha hızlı ve etkili şekilde öğrenme sağlamaktadır.**

Günümüzde BT desteğiyle sağlanan iki tür öğretim metodundan bahsedilebilir (Uşun, 2000:13):

1. **Kitle Öğretimi:** Temel araç televizyon ve radyo olup, uygulamada çok boyutlu ve toplumun tüm kesimleri için genel bir iletişim ve öğrenme ortamı sağlanmaktadır.
2. **Bireysel Öğretim:** Bilgisayar ve internet vasıtasıyla birebir öğretim-öğrenim için kullanılmaktadır.

Görüldüğü gibi çağdaş anlamda ÖT’lerle kitle öğretimi ve bireysel öğretim olmak üzere iki yönlü bir gelişim izlenmektedir. Kitle öğretiminde temel araç televizyon olup, uygulamada çok boyutlu ve genel bir iletişim ortamı sağlamaktadır. Bireysel öğretimde ise temel amaç her öğrenciyi kendisi için belirlenen öğrenme hedeflerine ulaştırmaktır (Alkan 1991:185 & Uşun, 2000:14). Bilgisayarların yardımıyla Yapısalıcı öğretim yaklaşımı, bireysel öğretim amaçlı internet uygulamalarının kullanımını ön plana çıkmaya başlamıştır (Tanyeri, 2007).

Genel olarak bugün çağdaş ÖT’lerden beklentiler; öğretimde verimi ve etkililiği yükseltmek, öğretim uygulamalarında bilimsel ve rasyonel bir temel oluşturmak, öğrenmeyi hızlandırmak, fırsat eşitliğini yaygınlaştırmak ve öğretimi kitlelere yaymak ve bireyselleştirmektir (Uşun, 2000:19). Yeni ÖT’ler sayesinde öğretmen zamanını bilgi

aktarmaktan daha anlamlı olan danışmanlık, planlama ve denetim etkinliklerinde kullanılmaktadır. BT'ler yardımıyla kavramlar küçük birimler halinde basitten karmaşığa, somuttan soyuta, bilinen kavramlardan bilinmeyen kavramlara doğru ve önkoşul ilişkilerine göre aşamalı olarak sunulmaya çalışılmaktadır (Uşun, 2000:24). Küreselleşen dünyada ülkelerin Eğitim-Öğretim sistemlerinin yeni şartlara uymasına yardımcı olabilecek en önemli araçlardan birisi ÖT haline gelen BT'lerdir.

BT'ler öğrenciyi daha çok araştırmaya sevk ederken, öğretmeni yönlendirici, yol gösterici ve ÖİÖ sürecini tasarlayan ve kontrol eden bir mühendis pozisyona getirmektedir. Öğretmenler ise bu yeni duruma adapte ve mühendis olmak yerine anlaşılmaz bir şekilde işçi olmayı sürdürmek için direnmektedirler. Oysa bu yeni ve daha tatminkâr görevleri için ellerinde tüm imkânlar mevcuttur. Örneğin, İnternet Teknolojileri bölümünde anlatıldığı gibi İnternet pek çok alandaki enformasyona insanların kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmesini sağlamaktadır. İnternet bu haliyle bir bilgi denizine, ya da büyükçe bir kütüphaneye benzetilebilir. Dünya'da Google. com'dan daha büyük bir kütüphane bugün için düşünülemez. Yine Bölüm II'de anlatılan Bilgisayarlar, yazılımlar, akıllı telefonlar, kablosuz ve mobil iletişim teknolojileri, bulut bilişim vs. ve bundan sonraki bölümlerde anlatılacak olan Programlı ve sanal öğretim, BTYÖ, BTDÖ gibi birçok BT araçları emirlerindedir.

Genel olarak bireysel veya kitlesel öğretimin hertür aşamasında buraya kadar anlatılanlardan ve bundan sonraki bölümlerde anlatılacak araç-gereç ve teknolojilerin sadece bilgisayara indirgenemeyeceği görülmektedir. Örneğin bugün hızla yaygınlaşan sanal öğretim sisteminde bilgisayar, İnternet, video, e-kitap vs. gibi birçok BT aracı kullanılmak zorundadır. **Bu örnekten de görüleceği gibi Literatürde Bilgisayar Destekli Öğretim/Eğitim/Öğrenim olarak geçen bu metodun, Bilişim Teknolojileri Destekli Öğrenim/Öğretim (BTDÖ) olarak adlandırılması daha uygundur, çünkü ÖİÖ sürecinde kullanılan araç sadece bilgisayar değildir.**

Daha öncede belirttiği gibi TV, radyo, İnternet, kablolu ve kablosuz bilgisayar ağları, sunum cihazları, cep telefonları, yazıcılar, akıllı tahtalar, tabletler ve e-Kitaplar ve hatta yakın bir gelecekte Sanal Gerçeklik (Virtual Reality) programları ve robotlar bu Bilişim

araçlarından veya teknolojilerden sadece bazılarıdır. **Hatta sadece BT Destekli Öğrenim denmesi daha uygundur çünkü öğrenci kodlanmış enformasyonu birebir etkileşimle bilgisayar ve diğer yardımcı BT'lerden alarak öğrenimini gerçekleştirmektedir.**